

УДК: 377.018.46

BO'LAJAK MUHANDIS-TEKNOLOG MUTAXASSISLARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA HAYOT FAOLIYATI HAVSIZLIGI

A.S.Xasanov

Farg'ona politexnika institute Hayot faoliyati xavfsizligi kafedrasida assistenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7178573>

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak mutahassisga-texnolog mutaxassislariga kasbiy fanlarni o'rganish jarayonida kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish modelini ishlab chiqishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy kompetensiyalari, kompetentsiya yondashuvi, kompetentlik, metod, kontseptual jadval, maxsus belgi.

БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РАЗВИТИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ И ТЕХНОЛОГОВ

Аннотация. Данная статья посвящена разработке модели формирования профессиональных компетенций в изучении профессиональных наук у будущих специалистов-технологов.

Ключевые слова: профессиональные компетенции, компетентностный подход, компетентность, метод, понятийная таблица, специальный признак.

LIFE SAFETY IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE ENGINEERS AND TECHNOLOGISTS

Abstract. This article focuses on the future specialist-technologist to develop a model for the formation of professional competencies in the study of professional sciences.

Keywords: professional competencies, competency approach, competence, method, conceptual table, special character.

KIRISH

Bo'lajak mutahassisga kasbiy fanlarni o'rganish jarayonida kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish modelini ishlab chiqish va amalga oshirish juda muhim vazifadir. Maqsad kasbiy fanlarni nazariy va amaliy o'rganish jarayonida kelajak muxandis texnologlariga yengil sanoat korxonalarida ishlash qobiliyatini o'rgatishning mukammal modelini ishlab chiqish.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Ushbu muammoni o'rganishning etakchi usuli - bu o'quv jarayonini modellashtirish texnologiyalari va usullaridan foydalanishdir.

So'ngi 10 yillikda jamiyatning ijtimoiy va kasbiy sohasida yengil sanoat va o'qimachilik bilan shug'ullanadigan mutaxassislarning ro'li va soni barqaror o'sib bormoqda.

TADQIQOT NATIJALARI

Kompetentsiya yondashuvi - hozirgi ko'p omilli ijtimoiy-siyosiy, bozor, iqtisodiyoti, axborot va kommunikatsiyalar bilan to'yingan jamiyatda barqaror rivojlanish qobiliyatini o'z ichiga olgan bilim va ko'nikmalar majmuasini o'zlashtirish uchun shart-sharoitlarni yaratishga bosqichma-bosqich o'tish.

Mutaxassislik kompetensiyasi - yuqori saviyadagi kasbiy faoliyat bilan shug'ullanish va o'zining kasbiy rivojlanishini loyihalashtirish qobiliyati;

Ijtimoiy kompetentlik - birgalikdagi (jamoaviy, guruhlardagi) kasbiy faoliyat bilan shug'ullanish, hamkorlik qilish va boshqaruvchilik mavqeiga mansub kasbiy muloqot usullarini qo'llash qobiliyati;

Ta'limiy kompetentlik - kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga qiziqish, ta'lim faoliyati maqsadini qo'ya olish, ta'lim faoliyatidagi yaratuvchanlikni rivojlantirishga intilish, pedagogik va ijtimoiy psixologiyaning asoslarini qo'llay olish qobiliyati.[1]

Bo'lajak muhandis-texnolog mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda "Jadval" metodidan foydalanilganda muammoning yechimi yaqqol ko'rinib turadi.

MUHOKAMA

Metod talabalarda o'rganilayotgan mavzu, muhokama etilayotgan masala yoki muammoning nazariy mohiyatini jadval yordamida aks ettirish qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Uni qo'llashda talabalar mavzu (masala, muammo) mohiyatini og'zaki bayon yoki yozma matn ko'rinishida emas, balki asosiy g'oya, tayanch tushuncha, muhim jihatlarni jadvalda aniq, qisqa ifodalash ko'nikmalarini o'zlashtiradi.[2]

XULOSA

"Kontseptual jadval" metodi talabalarda o'rganilayotgan mavzu, masala yoki muammoni uning ikki yoki undan ortiq jihatlari bo'yicha taqqoslashga o'rgatadi. Metoddan foydalanish jarayonida talabalarning mavzu yuzasidan mantiqiy fikrlash, ma'lumotlarni tizimli bayon qilish qobiliyati rivojlanadi. Mashg'ulotlar chog'ida metoddan foydalanish quyidagi tartibda kechadi:

- 1) o'qituvchi echimi topilishi lozim bo'lgan masalani aniqlaydi;
 - 2) talabalar masala hamda metoddan foydalanish qoidasi bilan tanishtiriladilar;
 - 3) talabalar kichik guruhlariga biriktiriladilar;
 - 4) guruhlar o'zlariga berilgan topshiriqni baradilar;
 - 5) guruhlar o'z yechimlarini jamoa hukmiga havola etadilar;
 - 6) guruhlarning yechimlari jamoada muhokama qilinadi. [2]
- Talabalarning e'tiborlariga quyidagi namunani tavsiya etish mumkin:

Xavfli ishlab chiqarish obyektlaridagi noxush hodisalardan himoyalanih					
Maxsus belgisi	Korxonalariga qo'yilishi mumkin	O'rnatilish joyi	Ishlash vaqti	Vazifasi	Maqsadi
					
					

REFERENCES

1. Umumiy pedagogika R.A.Mavlonova, N.H.Rahmonqulova, K.O.Matnazarova, M.K.Shirinov, S.Hafizov. Toshkent – 2018yil 49-bet.
2. Pedagogika nazariyasi va tarixi (II-qism) O‘S.SHarifzoda, E.M.Xudoynazarova. Toshkent – 2022yil 28-bet.
3. O‘zbekiston Respublikasining qonuni, 28.09.2006 yildagi O‘RQ-57-son
4. <https://lex.uz/docs/-1061181>
5. I. Mamirov, A. Sobirov, A. S. Xasanov, & I. Meliboyev. (2022). Raqamlashib Borayotgan Zamonaviy Oliy Ta’limda Pedagogning Kasbiy Kompetentsiyalarini Rivojlantirishning Zamonaviy Mexanizmlari. Conference Zone, 8–11. Retrieved from <http://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/696>
6. O. Hakimov, A. S. Xasanov DEFOLIANT OLIISH JARAYONINI FIZIK KIMYOVIY ASOSLARI // Scientific progress. 2022. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/defoliant-olish-jarayonini-fizik-kimyoviy-asoslari> (дата обращения: 06.10.2022).